

vit mysteria supernaturalia; et c. 132 et 149, inter alia Virginis privilegia ponit, quod Trinitatem sine medio per specialissimam gratiam in via cognovit; et idem fere dicit de mysterio incarnationis. Addit etiam habuisse Virginem per gratiam cognitionem matutinam et vespertinam. Vespertinam intelligere videtur fuisse fidem; matutinam autem scientiam infusam. Quam doctrinam fere amplectitur Antoninus, 4 part., tit. 15, cap. 17, § 1, ubi inter alia dicit habuisse B. Virginem in habitu et in actu perfectiorem cognitionem, quam Paulum in raptu. Quanquam non a principio sanctificationis, sed ex quo Deum concepit, hanc divinam cognitionem illi tribuat. Et c. 18, § 2, distinctius refert et approbat Alberti doctrinam. Præterea, Dionysius Richelius, Cantic. 5, dicit ab initio habuisse *splendidissimam et exuberantissimam sapientiam sibi infusam*. Idem Bernardinus de Busto, in Mariali, serm. 2 et 9. Fundamentum solum est, quia Deus potuit hanc perfectionem matri suæ tribuere, et est consentanea dignitati et statui ejus. Quæ sententia e pia est, et probabilis, præsertim de tempore post filii conceptionem, nam de anteriori tempore non videtur adeo verisimilis.

2. Mihi tamen distinctione utendum videtur; possumus enim loqui proprie et in rigore de scientia per se infusa, ut includit et lumen intellectuale clarum ac evidens, et species repræsentantes res supernaturales creatas, prout in se sunt; increatas vero, quantum ex creatis supernaturali evidentia cognosci possunt. Alio modo loqui possumus de cognitione per se infusa in communi, comprehendendo fidem, ita tamen ut non solum ratione luminis, sed etiam ratione specierum intelligibilium, quæ ad usum illius luminis necessariae sunt, intelligatur esse per se infusa et apta ut anima conjuncta corpori mortali possit illa uti sine conversione ad phantasmata. Lumen enim fidei per se infusum est, et de se non requirit consortium phantasmatum, cum Angelis etiam commune sit. Unde proprius etiam actus ejus, qui est assensus veritatis revelatæ, de se non requirit phantasmata. Nam et Angeli viatores actum habuerunt ejusdem rationis (ut opinor) cum nostra fide. Per accidens ergo ratione subjecti, usus fidei, prout in nobis est, fieri non potest sine conversione ad phantasmata, quia objectum illi proponitur modo connaturali homini per species sensibus acquisitas. Unde in Angelis, quia propositio objecti fit altiori modo illis

connaturali, ideo usus ejusdem fidei in eis nullo modo a sensibus pendet.

3. *Scientiam divinorum mysteriorum per se infusam Virgo quomodo habuerit.* — Dico ergo primo, verisimilius esse habuisse B. Virginem cognitionem supernaturalem per se infusam, quoad lumen et species, ita ut objecta fidei modo Angelico per altiores species illi fuerint divinitus proposita, independenter a phantasmatibus. Et in hoc sensu explicato, sententia, principio adducta, est revera probabilissima, et multi ex citatis auctoribus possunt facile in hunc sensum adduci. Et probatur primo, quia totus hic modus cognitionis est non solum possibilis, sed etiam facilis, et multum conferre potuit ad majorem ac perfectiorem usum gratiæ sanctificantis, et non excedit limites viatoris; quin potius in viatoribus Angelis inventus est; ergo valde credibile est concessum fuisse B. Virgini. Secundo, multa privilegia concessa creduntur B. Virgini, quæ vel hunc modum cognitionis requirunt, vel certe, illo posito, facilius et commodius intelliguntur, ut, verbi gratia, quod in primo instanti suæ conceptionis fuerit per propriam dispositionem, et conversionem in Deum, sanctificata. Item, quod toto tempore infantia habuerit usum rationis circa res divinas. Item, quod tempore somni, in Dei contemplatione et amore occupari posset, quæ omnia, et si quæ sunt alia id genus, facile intelliguntur posito prædicto modo cognitionis per se infusæ, et sine illo intelligi nequeunt, absque aliis permultis miraculis. Tertio, hoc modo recte etiam intelligitur, potuisse Virginem in statu viæ nunquam desistere ab actuali aliqua divinarum rerum consideratione, absque corporis impedimento aut defatigatione; corpus enim non defatigatur contemplatione intellectus, nisi propter necessariam ejus cooperationem et phantasmatum concomitantiam; decuit autem (ut supra diximus) animam B. Virginis, ex quo creata est, nunquam a Dei cognitione et amore cessare. Nam si hoc Angelis datum est, quomodo credemus B. Virgini fuisse negatum?

4. Quarto, hoc etiam modo intelligimus potuisse Virginem altius et perfectius ex vi cognitionis et amoris divini, quem perpetuo habebat, prævenire in se, et cohibere omnem inordinatum motum. Unde S. Bernardinus supra, ser. 4, articulo primo, c. 3, et ser. 8, art. 3, c. 4; et Gerson, tract. 5 super *Magnificat*, Alph. 86, lit. C, requirunt ut potissimum causam intrinsecam hujus perfectionis, inde-

pendentiam mentis Virginis a corpore in divina cognitione et sapientia. Ex quibus rationibus colligitur, Virginem habuisse hoc genus cognitionis, ab initio suæ sanctificationis. Hoc enim consequenter probant rationes factæ, si alicujus sunt momenti.

5. Dico secundo: verisimile est, B. Virginem non solum habuisse infusam simplicem fidem, sed etiam Theologicam sapientiam, qua distinctius cognoscuntur mysteria fidei, et veritates seu conclusiones quæ in eis continentur. Juxta hanc etiam conclusionem possunt intelligi multi ex auctoribus in principio hujus sectionis citatis, et illi favet Bernardus, dicta hom. 4, in *Missus est*, dicens, *a principio fuisse cælitus ac plene de omnibus mysteriis instructam*; et Anselmus supra, dicens: *Licet Apostoli per revelationem Spiritus Sancti edocti fuerint in omnem veritatem incomparabiliter, tamen eminentius ac manifestius ipsa per eum Spiritum Sanctum, veritatis illius profunditatem intelligebat*. Quem imitatur Bonaventura, in lib. de Laudibus Virginis, c. 8. Præterea favent Sancti supra citati, dicentes, Mariam fuisse Apostolorum magistrum; ergo decuit eam esse sapientissimam in omnibus mysteriis nostræ religionis, multo magis quam Apostoli fuerunt; constat autem Apostolos non solum habuisse habitum fidei infusum, sed etiam habitum scientiæ Theologicæ, qui ad explicandam et defendendam fidem utilisimus est. Hoc autem fiet verisimilius, si supponamus hunc habitum Theologiæ, si sit perfectus, et inclinans ad assentiendum, cum majori certitudine quam sit omnis certitudo naturalis, esse supernaturalem, et ex natura sua per se infusum, sicut est prudentia infusa, quod est valde probabile, ut nunc suppono ex iis quæ in principio primæ partis, et in materia de gratia tradi solent. Quo supposito, rationi valde consentaneum est B. Virginem habuisse hunc habitum per se infusum, quia decuit illam esse perfectam omni supernaturali virtute, tam morali quam intellectuali, statui viatorum accommodata. Præsertim cum et ad propriam perfectionem, et ad divinarum rerum contemplationem, et ad aliorum utilitatem, multum potuerit ei talis scientia deservire.

6. *Dubium.* — *Responsio.* — Sed quæres utrum habuerit hanc scientiam a principio suæ conceptionis, vel a filii incarnatione, vel aliquo alio tempore, ut in die Pentecostes; de his enim tribus temporibus dubitari potest, et conjecturæ in utramque partem facile afferri.

Mihi tamen videtur, omni tempore habuisse hanc scientiam, non tamen semper cum eadem perfectione, sed in singulis ætatibus per eam intellexisse omnia quæ illo tempore erant opportuna, et pro ratione status decebant. Itaque in principio existimo habuisse perfectam scientiam Theologicam earum rerum, quæ ad cognitionem divinitatis et Trinitatis spectant, quia hæc cognitio per se est valde expetenda, et quasi necessaria ad perfectionem viatoris. Habuit etiam perfectam scientiam de promissione Messia, et consequenter de mysterio incarnationis secundum substantiam ejus, quia aliqua illius cognitio in omni statu per se fuit necessaria. Unde perfectio ejus pertinebat ad perfectionem status viatoris. Habuit denique eam scientiam infusam, quæ ad intelligendum Vetus Testamentum sufficeret, quia hæc etiam perfectio decebat Virginem in omni statu vitæ suæ, ut ex supra dictis satis constare potest. Nihilominus tamen potuit ille habitus discursu temporis perfici, cum in intentione, tum etiam fortasse in extensione quadam, et in majori usu et exercitio, cum acquisitione plurium specierum intelligibilium, per quas homo redditur habilior ad ipsius scientiæ operationes. Sed specialiter credi potest aliquibus temporibus accepisse Virginem singulare augmentum hujus scientiæ a Deo infusum, ut in incarnatione vel natiuitate Christi, circa ea quæ ad Christum ipsum, et ad mysterium redemptionis humanæ pertinebant. Quia statui illius temporis consentaneum erat ut major cognitio daretur Virgini de mysterio, quod in ipsa et per ipsam perficiebatur. Et eadem ratione in die Pentecostes accepit ampliorem scientiam de rebus omnibus quæ ad statum Ecclesiæ Christi pertinent, ut de sacramentis omnibus, de vocatione Gentium, et reprobatione Judæorum, de cessatione legalium, et similibus.

7. *Dubium.* — *Responsio.* — Quæres: si ita edocta fuit B. Virgo in omnibus mysteriis fidei, cur in controversia illa de cessatione legalium, cum tanta fieret inquisitio, non fuit ipsa ab Apostolis vocata, ut rem totam doceret et illustraret? Quod enim quidam dicunt eo tempore jam obiisse, falsum esse inferius ostendemus. Respondet Rupertus, lib. 4 in Cantica, circa medium, Virginem interfuisse Concilio, et omnem solvisse quæstionem. Sed hoc neque in Scriptura legitur, neque consentaneum est his quæ in Actibus Apostolorum narrantur, neque est verisimile, quia munus illud in Ecclesia ad statum et sexum

femineum non pertinet. Neque oportuit B. Virginem ex singulari aliqua dispensatione illud exercere; tum quia hoc nihil ad ejus perfectionem pertinebat, tum maxime quia eo tempore veluti indicabatur forma futurorum Conciliorum, et docebatur Ecclesiæ modus, qui in definiendis fidē quæstionibus observandus esset. Quapropter, licet quilibet Apostolus per se posset quæstionem definire, maluerunt tamen publico Concilio rem totam statuere, et ob eandem causam non oportuit ut Virgo in Concilio adesset vel loqueretur, quanquam fieri potuerit ut Apostoli privatim Virginem consuluerint, et ab illa fuerint instructi.

8. Dico tertio: verisimilius est Beatam Virginem non habuisse scientiam evidentem, et per se infusam supernaturalium mysteriorum. Hæc conclusio videtur contraria nonnullis ex auctoribus supra recitatis, sed nihilominus est consentanea antiquioribus Theologis, qui, licet quæstionem hanc ex professo non exagitent, tamen, dum omnino de illa tacent, et hanc scientiam Christo singulariter tribuunt, eam satis indicare videntur. Et idem argumentum sumi potest ex Patribus antiquis, apud quos nullam hujus scientiæ mentionem invenio, sed solum perfectæ fidei, et illius scientiæ et sapientiæ, quæ cum perfecta fide conjuncta esse potest. Præterea (ut non disputemus an cum tali scientia potuisset simul esse fides) tamen vel otiosa esset, vel saltem parum necessaria. Nam, cum illa scientia sit supernaturalis et per se infusa, esset ejusdem ordinis cum fide, et non minus certa; ergo superflua esset fides, vel denique multum minui posset meritum et exercitium ejus. Unde sumitur alia conjectura, quia hæc scientia non erat necessaria ad perfectionem sanctitatis et meriti, neque statui viatorum est accommodata; non est ergo sine sufficienti ratione aut aliquo majori fundamento ponenda.

SECTIO IV.

Utrum per speciales revelationes nonnulla cognoverit Beata Virgo.

1. In superioribus sectionibus egimus de cognitione rerum supernaturalium permanente, et per modum habitus; nunc dicendum superest de revelationibus, seu illustrationibus quæ fieri solent transeunter et per modum actus. Quæ (ut generatim loquamur)

ad duo capita revocari possunt, scilicet, in Verbo et extra Verbum, seu per visionem Dei claram, aut per aliquod aliud genus abstractivæ cognitionis.

2. Dico ergo primo, pie ac probabiliter credi posse, B. Virginem in hac vita interdum elevatam fuisse ad videndum clare divinam essentiam brevi tempore. Hæc est sententia gravium auctorum; D. Antonini, 4 part., tit. 15, c. 17, part. 1: *Fortè, inquit, in ipso conceptu vel partu illi datum est ad horam, ut videret mysterium hujusmodi, ut in patria, sicut Paulus vidit Deum in raptu.* Et affert in hujus rei confirmationem verba illa Bernardi, hom. 4 in *Missus est: Illi soli datum est nosse, cui datum est experiri*; et illa: *Ut qui soli Patri notus est, sic et illi*; et in eandem sententiam citat Albertum. Quam esse certam dixit Dionysius Richelius, super Dionysium, de Cœlesti hierarchia, art. 18; et Gerson, Alph. 15, tit. 8, Alph. 88, tit. 9; et Ubertinus Cassalius, lib. 1 Arboris vitæ crucifixi, c. 9, circa finem; et Villanova, Archiepiscopus Valentinus, in ser. de Resurrectione; et Medina supra, q. 27, art. 5, in fine. Et insinuat D. Cyprianus, serm. de Nativitate, his verbis: *Unde et matri plenitudo gratiæ debebatur, et Virgini abundantior gloria, quæ carnis et mentis integritate insignis, spirituali et corporali intus et extra Christi præsentia fruebatur*; ubi agit de die nativitatis in quo dicit fuisse datam Virgini abundantiorē gloriā, qua Christi præsentia intus et extra frueretur. Rupertus etiam, lib. 3 in Canticis, in ea verba: *Oculi tui columbarum*, dicit Virginem raptam esse in tertium cœlum, et vidisse arcana mysteria, quæ non licet homini loqui, perfectius et excellentius quam Paulum. Ex quo verbo sumi potest prima conjectura. Quia probabilis sententia est, Paulum et Moysen vidisse aliquando divinam essentiam viventes in corpore mortali; ergo idem de Virgine sentire non solum probabile, sed et probabilius, magisque rationi consentaneum existimandum est, quia omnia privilegia gratiæ reliquis concessa, perfectiori et abundantiori modo Virgini fuere collata.

3. *Objectio.* — Dicunt aliqui, illud principium esse verum in iis bonis quæ ad propriam sanctificationem spectant; privilegium autem illud videndi interdum Deum in via, non referre ad majorem hominis sanctificationem, sed solum esse quoddam donum gratis datum; et ideo, licet probabile sit illud esse concessum Paulo et Moysi, quia Scriptura sa-

era id indicat, et nonnulli Sancti ita eam exponunt, non propterea fieri verisimile de B. Virgine, de qua nec Scriptura sacra quidquam indicat, neque antiqui Patres aliquid docent, cum tamen alioqui sit universalis Scripturæ lex: *Non videbit me homo, et rivet, Exodi 33*; et apud Joannem, cap. 1: *Deum nemo vidit unquam*; et apud Paulum, 1 ad Timotheum 6: *Quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest.* Sed imprimis sine causa negatur hoc donum inter ea, quæ ad propriam sanctificationem hominis pertinent, esse annumerandum. Non enim per se ad aliorum tantum utilitatem, sed potissimum ad suscipientis bonum ac perfectionem confert. Magnum enim spirituale bonum secum affert, non solum quia pro eo tempore quo durat, totam animam Deo unit, et singulari ejus amore et charitate inflamat (quod per se satis esset); sed etiam quia, transacta illa visione, memoria et vestigium ejus manens in homine plurimum potest excitare ad eundem Dei amorem, et ad majorem cum eo familiaritatem, cordisque puritatem. Quocirca, si privilegium hoc aliquibus hominibus datum esse creditur, immerito Virgini negatur; non enim oportet aliud speciale testimonium, vel rationem magis propriam spectare ad credenda hujusmodi privilegia, et singularia beneficia divinitus Deiparæ esse data. Nam in ipsamet dignitate matris tanquam in radice et fonte omnia continentur, ut supra late declaravimus, agentes de prima ejus sanctificatione, præsertim cum non desint auctores graves et sancti, qui ita sentiant.

4. Adde denique, simpliciter loquendo, probabilius forte esse, neque Paulum, neque Moysen donatos fuisse, dum adhuc vitam mortalem agerent, claro conspectu divinæ essentia. Quia revera Scriptura sacra hoc non affirmat, si recte intelligatur, ut frequentius a sanctis Patribus intelligitur; et ablato Scripturæ testimonio, nullum est fundamentum, neque sufficiens ratio ut illos a generali regula Scripturæ excipiamus. Hoc vero non obstante, de B. Virgine pie satis ac probabiliter creditur interdum vidisse in hac vita Deum, vel in die incarnationis aut nativitatis Christi, propter singularem matris dignitatem, ad quam tunc evecta est; vel in die resurrectionis, propter incredibilem dolorem quem in Christi passione sustinuit, vel aliis temporibus opportunis, juxta divinæ sapientiæ dispositionem.

5. *Objectio.* — *Responsio.* — Contra hanc

vero conclusionem objici potest Athanasius, serm. de Sanctissima Deipara, ubi negat vidisse B. Virginem in die incarnationis Verbum, seu incarnationis mysterium, prout in se est. Et in quæstionibus ad Antiochum, q. 12, generalius negare id videtur de toto tempore vitæ. Sed hoc posterius testimonium incertum est. Ad utrumque vero, licet fateamur Athanasium fuisse illius sententiæ, id non obstat quominus contraria sententia probabiliter defendi possit.

6. *Multas in vita revelationes Virgo habuit.* — Dico secundo: extra Verbum, seu per cognitionem abstractivam etiam habuit B. Virgo in hac vita varias ac multiplices revelationes. Conclusio est certa, et probatur primo generali ratione, quia hoc beneficium et significatio divini amoris et familiaritatis fere omnibus hominibus, qui singulari dono sanctitatis excelluerunt, concessum est, et præsertim virginibus, et statum contemplativæ vitæ profitentibus, ut ex historiis quæ gesta Sanctorum continent, satis constat; ergo multo magis hoc beneficium concedendum est Virgini. Deinde ante filii conceptionem, dum in templo habitaret, frequentes habuisse divinas illustrationes et Angelorum conspectus docent Ambrosius, Hieronymus, Gregorius Nicomediensis, et alii Patres, quos supra retuli, disp. 7, in initio, et disp. 9, sect. 3. In filii autem conceptione, primum accepit insignem illam revelationem, quam per Angelum Gabrielem factam Lucas narrat, c. 1. Addit præterea Anselmus, lib. de Excellentia Virginis, c. 7, *accepisse Virginem, ea hora qua filium concepit, suæ prædestinationis, et super omnes choros Angelorum exaltationis, certam, atque indubitatam revelationem.* Quod etiam sentit Damascenus, orat. 1 de Dormitione Deiparæ. Post incarnationem vero inter divinas revelationes computari potest, quod Christus post resurrectionem suam illi ante cæteros apparuit, suamque gloriam evidenter ostendit, ut infra suo loco tractabimus. Huc etiam spectat, quod post ascensionem suam Christus illam frequenter visitasse ac docuisse creditur, ut affirmat Rupertus, lib. 3 in Cantica; et eleganter Laurentius Justin., serm. de Assumpt., dicens: *Neque Angelica tantum, verum etiam filii jugiter visione ac colloquio exultavit; illi enim cœlestis visio debebatur, cui incomparabilis gratiæ inerat plenitudo.* Hinc denique Andreas Cretensis, serm. de Assumpt., Virginem vocat, *fontem, qui non possit exhaustiri, divinarum revelationum.*